

**Nový způsob dohledu
nad výkonem obecně prospěšných prací
ve Svitavách**

Nový způsob dohledu nad výkonem trestů ukládaných formou obecně prospěšných prací ve Svitavách

Obsah:

1	ÚVODEM – ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ TRESTNÍCH VĚCÍ	3
1.1	DRUHY TRESTŮ A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OPP	4
1.2	ANALÝZA VÝKONU OPP V NĚKTERÝCH MĚSTECH OKRESU SVITAVY V ROCE 2006.....	5
1.3	KOORDINAČNÍ SCHŮZKA SUBJEKTŮ ZAINTERESOVANÝCH DO PROBLEMATIKY OPP.....	7
2	NOVÝ ZPŮSOB DOHLEDU NAD VÝKONEM OPP VE SVITAVÁCH	9
2.1	POSTAVENÍ A ÚKOLY OKRESNÍHO SOUDU VE SVITAVÁCH	9
2.1.1	Činnost soudu před zahájením výkonu trestu OPP.....	9
2.1.2	Činnost soudu v průběhu výkonu trestu.....	9
2.2	POSTAVENÍ A ÚKOLY STŘEDISKA PMS VE SVITAVÁCH.....	9
2.2.1	Činnost střediska PMS před zahájením výkonu trestu OPP.....	10
2.2.2	Činnost střediska PMS v průběhu výkonu trestu OPP.....	10
2.3	POSTAVENÍ A ÚKOLY MĚÚ SVITAVY.....	10
2.4	POSTAVENÍ A ÚKOLY MP SVITAVY	11
2.5	POSTAVENÍ A ÚKOLY TECHNICKÝCH SLUŽEB MĚSTA SVITAV	12
3	VYHODNOCOVÁNÍ.....	13
4	PŘÍLOHY:.....	13
4.1	DOKUMENTACE A FORMULÁŘE:	13
5	ZÁVĚR.....	19

1 ÚVODEM – ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ TRESTNÍCH VĚCÍ

Ve veřejnosti existuje často významné zkreslení ve vnímání předmětné problematiky i užívání některých základních pojmů s ní spojených. Alespoň v krátkosti tedy uvádíme některé klíčové pojmy důležité pro správné pochopení problematiky a orientaci v dalších částech materiálu.

Klíčovým termínem je tedy pojem **alternativa**.

Definice alternativy:

1. Alternativa je volba trestu nespojeného s odnětím svobody. Je ukládán pachateli, který by jinak byl odsouzen k trestu odnětí svobody.
2. Alternativa trestu odnětí svobody nesmí zahrnovat žádnou ztrátu svobody. Jinak by mohlo jít pouze o vylepšení trestu odnětí svobody, o jeho lepší a humánnější výkon. Odsouzený zůstává ve svém přirozeném sociálním prostředí (v prostředí svých blízkých), kde je významně větší předpoklad jeho budoucí úspěšné resocializace.
3. Pachatel musí být schopen vyhovět stanoveným podmínkám, což se týká zejména níže ukládaného peněžitého trestu.
4. Délka trvání alternativní sankce musí být úměrná trestnému činu a délce trestu odnětí svobody, který by jinak byl za trestný čin uložen.

Od tohoto pojmu je následně velmi blízko k tzv. alternativnímu řešení trestních věcí.

Pojem „formy alternativního řešení trestních věcí“ je širší a zahrnuje nejen druhy sankcí, které jsou alternativou k trestu odnětí svobody, ale i zvláštní způsoby trestního řízení, které jsou alternativou k standardnímu trestnímu řízení. Náleží sem i alternativní postupy realizované mimo systém trestního práva – tzv. mediace.

Formy alternativního řešení trestních věcí lze v zásadě rozdělit takto:

1. Alternativy v trestním řízení – odklony, diverze

- § podmíněné zastavení trestního stíhání
- § narovnání

2. Alternativy k potrestání

- § upuštění od potrestání
- § podmíněné upuštění od potrestání

3. Alternativy k trestu odnětí svobody

- § podmíněné odsouzení
- § podmíněné odsouzení s dohledem

§ obecně prospěšné práce (dále jen OPP jako předmět zájmu tohoto materiálu)

- § peněžitý trest
- § další alternativní tresty (viz bod 1.1 tohoto materiálu)

Uložení trestů nespojených s odnětím svobody je chápáno jako projev důvěry vůči pachateli, která je čerpána z převažujících pozitivních vlastností osobnosti pachatele, z jeho dosažené úrovně sociálních dovedností, jež se promítá v postoji ke spáchanému trestnému činu.

Poznámka:

V rámci používané terminologie jsou často směřovány dva obsahově zcela rozdílné pojmy. Jedná se o pojem **obecně prospěšné práce**, které jsou institutem trestního práva a **veřejně prospěšné práce**, které jsou jedním z nástrojů politiky zaměstnanosti. Jejich uplatňování nemá nic společného s potrestáním pachatelů. Veřejně prospěšné práce jsou využívány pro osoby dlouhodobě nezaměstnané.

1.1 Druhy trestů a stručná charakteristika OPP

Trest je jedním z prostředků k dosažení účelu trestního zákona (§ 2), ukládaný pouze soudy v trestním řízení (čl. 90 Ústavy ČR a čl. 40 LZPS¹), jehož výkon je vynutitelný státní mocí. Lze ho charakterizovat jako právní následek činu, vyjadřující negativní právní a etické hodnocení pachatele a jeho činu.

Účelem trestu je dle § 23 tr. z. ochrana před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchaní trestné činnosti, vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život (individuální prevence) a působit výchovně i na ostatní členy společnosti (generální prevence).

Soud může v trestním řízení za spáchané trestné činy ukládat pouze tresty uvedené v § 28 a 29 tr. z. zákona. Jedná se o tyto tresty:

1. odnětí svobody

2. obecně prospěšné práce

3. ztráta čestných titulů a vyznamenání

4. ztráta vojenské hodnosti

5. zákaz činnosti

6. propadnutí majetku

7. peněžitý trest

8. propadnutí věci

9. vyhoštění

10. zákaz pobytu

Obecně prospěšné práce (§ 45 tr. z.):

(1) Soud může uložit trest obecně prospěšných prací, odsuzuje-li pachatele za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

(2) Za podmínek uvedených v odstavci 1 lze trest obecně prospěšných prací uložit, i když ve zvláštní části tohoto zákona není stanoven. Může být uložen jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu. Nelze však uložit trest obecně prospěšných prací vedle trestu odnětí svobody.

(3) Trest obecně prospěšných prací záleží v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných

---

¹ LZPS – Listina základních práv a svobod

prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům.

§ 45a tr. z.

(1) Trest obecně prospěšných prací může soud uložit ve výměře od 50 do 400 hodin. Soud může uložit pachateli na dobu trestu i přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti uvedené v § 26 odst. 4 směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

(2) Při ukládání trestu obecně prospěšných prací přihlédně soud ke stanovisku pachatele, k možnosti uložení tohoto trestu a k jeho zdravotní způsobilosti. Trest obecně prospěšných prací neuloží, je-li pachatel zdravotně nezpůsobilý k soustavnému výkonu práce.

(3) Obecně prospěšné práce je odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu. Do této doby se nezapočítává doba, po kterou odsouzený:

- a) nemohl obecně prospěšné práce vykonávat pro zdravotní nebo zákonné překážky,
- b) se zdržoval v cizině, nebo
- c) byl ve vazbě nebo vykonával trest odnětí svobody.

(4) Jestliže pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací nevedl řádný život, nebo zaviněně nevykonal ve stanovené době uložený trest, přemění soud trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody a rozhodne zároveň o způsobu jeho výkonu; přitom každé i jen započaté dvě hodiny nevykonaného trestu obecně prospěšných prací se počítají za jeden den odnětí svobody.

(5) Na pachatele, kterému byl uložen trest obecně prospěšných prací, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno.

Poznámka:

Problematika odpovědnosti za případnou škodu na zdraví nebo majetku, která může při výkonu trestu OPP vzniknout odsouzenému, poskytovateli, jinému subjektu nebo osobě, se řídí dle § 415 občanského zákoníku a následujících ustanovení.

1.2 Analýza výkonu OPP v některých městech okresu Svitavy v roce 2006

Přehled tvoří přílohu k Výroční zprávě o činnosti Probační a mediační služby ČR, střediska Svitavy za rok 2006. Jeho účelem je poskytnout srovnání počtu nařízených trestů OPP k jednotlivým městům v okrese Svitavy, z toho kolik trestů již bylo zcela vykonáno, popř. byl výkon trestu alespoň zahájen. Dále lze z uvedeného přehledu porovnat efektivnost u

dvou existujících modelů kontroly výkonu trestu OPP na okrese Svitavy, a to kontrolu vykonávanou přímo poskytovatelem v porovnání s kontrolou garantovanou městskou policií. Z analýzy vyplývá, že model, kdy realizaci trestu OPP má na starosti městská policie, je výrazně efektivnější. Hlavním důvodem je především stálá kontrola nad prací odsouzených.

Statistika byla vypracována k datu 28. 2.2007 a zahrnuty do ní byly pouze tresty OPP nařízené usnesením Okresního soudu Svitavy v průběhu kalendářního roku 2006. Tedy u jednotlivých měst v průběhu roku 2006 pracovali i další odsouzení, u nichž byl trest nařízen v předchozích kalendářních letech.

Nutno ještě zmínit, že tato statistika je pouze prozatímní, neboť u většiny klientů je stále zachována zákonná roční lhůta pro výkon tohoto trestu, takže lze očekávat, že někteří klienti výkon trestu OPP ještě zahájí. Z tohoto důvodu bude statistika v průběhu roku 2007 aktualizována.

(Analýza je zpracována k datu 28. 2.2007):

Město Jevíčko:

- § v roce 2006 nařízeny celkem 3 tresty OPP (3 klienti) v celkové výměře 700 hodin
- § odpracován pouze 1 trest ve výměře 300 hodin
- § 1 klient dosud nezahájil – je pracovně v zahraničí
- § 1 klient nezahájil bez udání důvodů (roční lhůta do 13. 9.2007); poslední výzva k nástupu
- § úspora: $300 \times 48,10 \text{ Kč} = 14\,430,- \text{ Kč}$; $300 \times 63 \text{ Kč} = 18\,900,- \text{ Kč}$

Město Březová nad Svitavou:

- § v roce 2006 nařízeno 5 trestů OPP (5 klientů) v celkové výměře 1170 hodin
- § odpracovány 2 tresty – celkem 320 hodin
- § 1 klient zahájil 30. 1.2007, zatím odpracoval 37,5 hodiny; (roční lhůta do 30.10.2007)
- § 2 tresty byly pravomocně přeměněny na trest odnětí svobody
- § úspora: $357,5 \text{ hodin} \times 48,10 \text{ Kč} = 17\,195,75 \text{ Kč}$; $357,5 \times 63 \text{ Kč} = 22\,522,50 \text{ Kč}$

Město Moravská Třebová:

- § v roce 2006 celkem nařízeno 17 trestů OPP (17 klientů); z toho u dvou klientů změna místa výkonu k jinému poskytovateli; tedy zbývá 15 trestů OPP v celkové výměře 2 880 hodin
- § odpracováno 5 trestů – celkem 670 hodin
- § 1 trest OPP přeměněn na trest odnětí svobody
- § 1 výkon trestu odložen na 1. 9.2007 – ze zdravotních důvodů klienta
- § 1 klient vykonal pouze 16 hodin, více nepokračuje; (návrh na přeměnu na trest odnětí svobody)
- § 7 klientů výkon trestu dosud nezahájilo (roční lhůta u všech zatím zachována); odeslány poslední výzvy k nástupu; ve 4 případech zvažován návrh na přeměnu
- § úspora: $686 \text{ hodin} \times 48,10 \text{ Kč} = 32\,996,60 \text{ Kč}$; $686 \text{ hodin} \times 63 \text{ Kč} = 43\,218 \text{ Kč}$

Město Litomyšl:

- § v roce 2006 nařízeno 12 trestů OPP (12 klientů); z toho 1 klient zemřel a 1 klient změnil místo výkonu trestu k jinému poskytovateli; tedy zbývá 10 trestů OPP v celkové výměře 1 954 hodin
- § odpracovány 2 tresty – celkem 150 hodin

Nový způsob dohledu nad výkonem trestů ukládaných formou obecně prospěšných prací ve Svitavách

- § 2 klienti trest vykonávají – 1 dosud odpracoval 237,5 hodin (z 300) a 2. odpracoval 141,5 hodin (z 250)
- § 2 tresty OPP přeměněny na trest odnětí svobody
- § 4 klienti výkon trestu OPP dosud nezačali; z toho u 3 klientů neznámý pobyt; ve 2 případech již uplynula roční lhůta
- § úspora: vykonáno 585,5 hodin x 48,10 Kč = 28 162,55 Kč; 585,5 x 63 = 36 886,50 Kč

Město Svitavy:

- § v roce 2006 celkem nařízeno 26 trestů OPP (24 klientů, kdy 2 klienti odsouzeni ke 2 trestům); z toho 2 klienti změnili místo výkonu trestu k jinému poskytovateli, tedy zbývá 24 trestů (22 klientů) v celkové výměře 4 960 hodin
- § odpracováno celkem 6 trestů – celkem 1 050 hodin
- § 2 klienti v současné době pracují – 1 zatím odpracoval 124 hodin z 200 (nyní je již po roční lhůtě), 2. klient odpracoval 143 hodin z 200
- § 2 tresty OPP přeměněny na trest odnětí svobody
- § 2 klienti nepracují z důvodu současného výkonu trestu odnětí svobody pro jinou trestnou činnost
- § výkon 12 trestů (12 klientů) dosud nebyl zahájen; ve 3 případech již končí zákonná roční lhůta; ve 2 případech již podán návrh na přeměnu; v ostatních případech výzvy a poslední výzvy k nástupu trestu
- § úspora: aktuálně odpracovaných 1 317 hodin x 48,10 Kč = 63 347,70 Kč; 1317 hodin x 63 Kč = 82 971 Kč

Město Polička:

- § celkem v roce 2006 nařízeno 16 trestů OPP (12 klientů – 1 klient 3 tresty, 2 klienti po 2 trestech) v celkové výměře 3 360 hodin
- § odpracováno 9 trestů OPP (1 klient 3 tresty, 1 klient 2 tresty, 4 klienti po 1 trestu) – celkem 1 610 hodin
- § 3 klienti v roční lhůtě pracují – 18 hodin z 250, 267 hodin z 300 a 228,5 hodiny z 300
- § 1 klient vykonal 102 hodin a nyní je ve výkonu trestu odnětí svobody pro jinou trestnou činnost
- § 1 klient 1 trest koná – 140 hodin ze 150 (je již po roční lhůtě); 2. trest (200 hodin) dosud nezačal (roční lhůta zachována do 30. 8.2007)
- § 1 trest přeměněn na trest odnětí svobody
- § úspora: celkem odpracováno 2 365, 5 hodiny x 48,10 Kč = 113 780,55 Kč; 2 365,5 x 63 Kč = 149 026,5 Kč
- § z Městské policie v Poličce máme ještě jeden údaj k finanční úspoře, a to pokud by tyto práce zadali technickým službám, tak by museli odvádět částku 140 Kč za hodinu, tedy v tomto případě by úspora činila 331 170,- Kč

1.3 Koordinační schůzka subjektů zainteresovaných do problematiky OPP

Na základě výše uvedené analýzy požádalo Středisko probační a mediační služby ve Svitavách (dále jen PMS) koordinátora prevence kriminality o předložení analýzy vedení města Svitavy s žádostí o zprostředkování schůzky všech zainteresovaných subjektů. Tento

Nový způsob dohledu nad výkonem trestů ukládaných formou obecně prospěšných prací ve Svitavách

krok PMS byl veden snahou o projednání možnosti a podmínek nového modelu dohledu nad výkonem OPP ve Svitavách. Důvodem pro tento krok byla významně vyšší efektivita výkonu OPP, který byl v minulém roce uskutečňován v Poličce, kde výkon dohledu garantuje městská policie. Koordinační schůzce předcházelo jednání koordinátora s velitelem městské policie (dále jen MP) o možnostech podílet se na obdobném modelu dohledu nad výkonem OPP ve Svitavách. MP Svitavy vyjádřila snahu podílet se za předem přesně definovaných podmínek na novém modelu dohledu nad výkonem OPP. Způsob projednání následné dohody byl současně konzultován s předsedou Okresního soudu ve Svitavách.

Koordinační schůzka byla svolána na den 5. 4.2007. Schůzky se zúčastnili: Mgr. Jiří Brýdl – starosta města Svitavy, JUDr. Eva Kotalová – soudkyně Okresního soudu ve Svitavách, Mgr. Jiří Horníček – okresní státní zástupce – Okresní státní zastupitelství Svitavy, Mgr. Lenka Buchtová – vedoucí Střediska PMS ve Svitavách, Mgr. Václav Paar – probační úředník Střediska PMS Svitavy, Ing. Petr Horký – ředitel Technických služeb města Svitav (dále jen TSMS), Bc. Karel Čupr – velitel MP Svitavy a Bc. Erich Stündl – koordinátor prevence kriminality MěÚ Svitavy.

Cílem jednání bylo projednání nového modelu výkonu OPP ve Svitavách. Záměrem jednání s vedením města bylo především zjištění stanoviska jednotlivých subjektů a stanovení základních rysů nového modelu výkonu OPP, které byly na závěr jednání starostou města formulovány takto:

1. Všichni přítomní se shodli, že současný výkon dohledu nad OPP v Poličce zajišťuje významně vyšší efektivitu výkonu těchto trestů, než je tomu v ostatních městech bývalého okresu Svitavy. Je vhodné pokusit se některé prvky současného modelu dohledu nad výkonem OPP v Poličce převzít a pokusit se je uplatnit i ve Svitavách s cílem dosažení vyšší efektivity i společenského dopadu výkonu těchto trestů. Podmínky pro tento model však nemohou být totožné. Důvodem je mimo jiné nepřetržitá služba strážníků MP Svitavy a širší spektrum její činnosti.
2. Po dohodě všech zúčastněných stran bude připraven nový model dohledu nad výkonem OPP ve Svitavách, kde do této činnosti vstoupí MP Svitavy, která bude za předem stanovených podmínek dohled vykonávat.
3. Nový model spolupráce bude projednán a odsouhlasen všemi zúčastněnými subjekty a bude v písemné podobě předložen vedení města Svitavy. V průběhu následujících měsíců bude nový model dohledu v praxi vyzkoušen a vyhodnocen z hlediska průběhu spolupráce zainteresovaných subjektů a efektivity, včetně vyčíslení finančního přínosu.

Na základě výše uvedených bodů byla zahájena jednání o konkrétních podmínkách nového modelu dohledu nad výkonem OPP se stanovením konkrétního postavení a úkolů jednotlivých subjektů. Tyto jsou podrobně rozebrány v kapitole 2.

2 NOVÝ ZPŮSOB DOHLEDU NAD VÝKONEM OPP VE SVITAVÁCH

2.1 Postavení a úkoly Okresního soudu ve Svitavách

Rozhodnutí o využití trestů uvedených v kapitole 1 je zcela v kompetenci příslušného soudce. V další části je krátce představen postup soudce při ukládání trestu OPP.

2.1.1 Činnost soudu před zahájením výkonu trestu OPP

1. Za trestný čin podle příslušného § tr. z. ukládá trest (mimo jiné předmětný trest OPP).
2. Po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byl trest uložen, zasílá rozhodnutí na příslušné středisko PMS se žádostí o projednání druhu a místa výkonu OPP. PMS osobně s odsouzeným projedná výše uvedené podmínky a sdělí soudu výsledek jednání (včetně případného neúspěchu jednání – klient na výzvu střediska nereagoval).
3. Soud vydává usnesení o nařízení druhu a místa výkonu trestu OPP (umístí tím klienta na konkrétní místo ke konkrétnímu poskytovateli). Soud usnesení současně zasílá odsouzenému, PMS a již stanovenému poskytovateli (práce). Středisko usnesením zároveň pověřuje výkonem probačních činností (vlastním výkonem dohledu nad trestem).

2.1.2 Činnost soudu v průběhu výkonu trestu

V praxi mohou nastat tyto možnosti:

- a) Odsouzený spolupracuje, to znamená, že se ve stanovené 14 denní lhůtě dostaví k poskytovateli, uzavře s ním písemně potvrzenou **Dohodu o realizaci výkonu trestu OPP**. Současně společně dohodnou harmonogram prací a odsouzený výkon trestu zahájí. Středisko PMS soud pravidelně informuje o počtu odpracovaných hodin a o ukončení trestu. Soud na základě těchto informací (po řádném vykonání uloženého trestu) zajišťuje následný výmaz z rejstříku trestů u daného odsouzeného.
- b) Odsouzený nespolupracuje (vůbec se nedostaví, neplní dohodu, trest řádně nevykonává apod.). Následují kroky PMS k informování soudu o těchto skutečnostech. Soud následně situaci řeší (veřejným zasedáním, jehož cílem je změna postoje odsouzeného). V krajním případě přichází v úvahu bezprostřední přeměna trestu OPP v trest odnětí svobody.

2.2 Postavení a úkoly střediska PMS ve Svitavách

Při provádění kontroly nad průběhem výkonu trestu OPP postupuje středisko PMS v součinnosti s příslušnou institucí, popřípadě s dalšími zainteresovanými subjekty (např. městskou policií apod.). Instituce pro tento účel shromažďuje informace získané vlastním sledováním výkonu prací a eviduje aktuální počet odpracovaných hodin a kvalitu odvedené práce.

Středisko PMS v rámci kontroly výkonu trestu OPP působí na odsouzeného v souladu s principy restorativní justice zejména tak, že provádí úkony směřující k tomu, aby odsouzený vedl v průběhu výkonu trestu OPP řádný život, dodržoval soudem uložená přiměřená omezení

a povinnosti, odčinil následky trestného činu a učinil kroky vedoucí k nápravě vztahu s poškozeným, uhradil náklady trestního řízení, posiloval své schopnosti v souladu se zákony a odstraňoval případná rizika své recidivy trestné činnosti.

2.2.1 Činnost střediska PMS před zahájením výkonu trestu OPP

1. Po nabytí právní moci rozhodnutí o uložení trestu OPP u daného odsouzeného příslušné středisko PMS obdrží od soudu předmětné rozhodnutí se žádostí, aby bylo soudu ve lhůtě 1 měsíce sděleno, kam má být výkon trestu OPP soudem nařízen (projednání druhu a místa výkonu OPP viz bod 2 v odstavci 2.1.1).
2. Středisko PMS zakládá odsouzenému probační spis a dále postupuje podle vnitřní metodiky PMS. Zvláštní pozornost při jednání s odsouzeným věnuje konkrétním podmínkám vlastního průběhu výkonu trestu (termín nástupu, harmonogram docházky, termín ukončení apod.).
3. Středisko PMS soudu sděluje výsledek jednání s odsouzeným (v pozitivním i negativním smyslu).

2.2.2 Činnost střediska PMS v průběhu výkonu trestu OPP

V praxi mohou nastat tyto možnosti:

- a) Odsouzený se ve stanovené 14 denní lhůtě dostaví k poskytovateli, uzavře s ním písemně potvrzenou Dohodu o realizaci výkonu trestu OPP. Současně společně dohodnou harmonogram prací a odsouzený výkon trestu zahájí. Středisko PMS soud pravidelně informuje o počtu odpracovaných hodin a o celkovém ukončení trestu.
- b) Odsouzený nespolupracuje (vůbec se nedostaví, neplní dohodu, trest řádně nevykonává). Středisko PMS v případech ojedinělých neplnění dohody (poskytovatel – v rámci nového modelu prostřednictvím MP Svitavy může uložit odsouzenému nejvýše 2 napomenutí, následně situaci řeší předáním středisku PMS). PMS jedná samostatně s odsouzeným za účelem sjednání nápravy popřípadě vytvoření podkladů pro přeměnu nevykonaného zbytku trestu. O těchto skutečnostech informuje soud.

V průběhu celého výkonu trestu středisko PMS úzce spolupracuje s poskytovatelem prací, v rámci nově vytvářeného modelu zejména s vykonavatelem konkrétního dohledu - MP Svitavy. Jedná se například o předávání aktuálních informací, řešení nespolupráce odsouzeného, konflikty na pracovišti apod.

2.3 Postavení a úkoly MěÚ Svitavy

Uzavření dohody za Město Svitavy a předávání podkladů k odsouzeným

1. V rámci nového modelu výkonu trestů OPP Dohodu o realizaci výkonu trestu OPP viz příloha č. 1 v bodě 4 projednává s odsouzeným Středisko PMS ve Svitavách (dříve dohodu zajišťoval poskytovatel práce – město Svitavy prostřednictvím právníka MěÚ

Nový způsob dohledu nad výkonem trestů ukládaných formou obecně prospěšných prací ve Svitavách

Svitavy). V rámci nového modelu tedy dohodu kompletně připraví a s odsouzeným projedná PMS (ve dvou stejnopisech).

2. PMS odsouzeným podepsanou dohodu zašle písemně Odboru kanceláře starosty a tajemníka, dále jen OKST (viz kontakty ve schématu v příloze č. 3), který ji předloží k podpisu starostovi města nebo jím pověřené osobě.
3. Starostou (případně jinou pověřenou osobou) podepsanou dohodu **ve dvou originálních vyhotoveních** OKST:
  - § 1x založí pro město Svitavy jako poskytovatele prací a zašle 1x kopii na PMS
  - § 1x předá MP Svitavy (MP pořídí 2 kopie – pro vlastní dokumentaci a pro TSMS). Kopii předá strážník při nástupu odsouzeného na TSMS, originál při prvním nástupu převezme od MP současně odsouzený.

Poznámka:

V rámci nového modelu nebude z důvodů zjednodušení shora uvedenou Dohodu podepisovat ředitel TSMS. Smluvními stranami jsou odsouzený a město Svitavy jako poskytovatel služby. Založení kopie dohody na TSMS se tím nevylučuje.

2.4 Postavení a úkoly MP Svitavy

Cílem nově vytvářeného modelu je zvýšení efektivity a společenského dopadu výkonu trestů OPP. Z těchto důvodů je výkonem dohledu nad odsouzeným pověřena MP Svitavy. Dohled budou zajišťovat jednotliví strážníci v rámci výkonu běžné služby. Bude přizpůsoben průběhu služby tak, aby byly plněny uložené úkoly v rámci služby a současně zajištěn kontakt s odsouzeným. Konkrétní postup MP Svitavy bude realizován takto:

1. MP Svitavy bude ve stálém kontaktu s TSMS ohledně požadavků na výkon prací. Konkrétní podmínky jsou předmětem vnitřní dohody MP a TSMS.
2. Impulzem k zahájení činnosti MP s odsouzeným je převzetí jednoho originálu dohody mezi odsouzeným a městem Svitavy jako poskytovatelem prací. Dohoda bude podepsána odsouzeným a starostou města (případně pověřenou osobou). Podepsanou dohodu převezme MP ze sekretariátu OKST. MP současně jedná s odsouzeným o termínu nástupu prací. O této skutečnosti odsouzeného informuje PMS v rámci projednávání dohody.
3. MP zajistí 1x kopii pro vlastní potřebu a 1x pro TSMS. Tuto kopii předá TSMS strážník při prvním nástupu odsouzeného na pracoviště. Současně předá originál dohody odsouzenému, který informaci obdrží na středisku PMS.
4. Nástup prací je po dohodě s TSMS stanoven na 8:00 hodin v prostorách TSMS. Termín sdělí MP Svitavy odsouzenému.
5. Při zahájení výkonu trestu OPP proběhne za účasti strážníka technikem TSMS vstupní proškolení o bezpečnosti práce a základních pravidlech zacházení s nářadím a dalšími pomůckami pro práci. Tato skutečnost je zaznamenána v Průvodním formuláři odsouzeného (viz příloha č. 2 v bodě 4), který vede MP Svitavy ke každému odsouzenému. Současně bude individuálně sjednán nástup a následný výkon prací v dalších dnech, který bude MP zaznamenávat v Harmonogramu prací (viz příloha č. 3

v bodě 4). Po dohodě lze pro práce využít i víkendových termínů. Využití pomůcek bude v těchto případech individuálně přizpůsobeno sjednaným termínům.

6. MP převezme na TSMS odsouzeného (odsouzené) a určí mu po dohodě s TSMS místo výkonu konkrétních prací. V průběhu dne podle možností dohlíží na výkon trestu tak, že dbá zejména na to, aby uložená práce byla vykonávána pouze odsouzeným v předepsaném rozsahu i kvalitě. MP prostřednictvím strážníků individuálně řeší případné problémy. V praxi mohou nastat tyto základní situace:
  - a) **Odsouzený řádně vykonává** určené práce ve stanoveném rozsahu a kvalitě. Strážník tyto skutečnosti (zejména počet odpracovaných hodin a druh vykonávané práce) zaznamená v Harmonogramu prací. Zde uvede hodinu zahájení a ukončení prací. Tyto údaje stvrdí strážník i odsouzený vlastním podpisem.
  - b) **Odsouzený řádně nevykonává** určené práce (nedostaví se ve stanovenou dobu na TSMS, svévolně opustí místo výkonu prací, nevykonává práci sám nebo ve stanoveném rozsahu a kvalitě apod.). MP odsouzeného nejvýše dvakrát napomene, o tomto napomenutí bude proveden strážníkem záznam (např. do dokumentace průběhu služby MP). Takto udělené napomenutí podepíše odsouzený (případně odmítnutí podpisu strážník zaznamená). V případě dalších porušení podmínek informuje (dopisem nebo e-mailem) o těchto skutečnostech středisko PMS. Dále se u daného odsouzeného řídí pokyny probačního úředníka.
7. MP Svitavy na žádost poskytuje informace o odsouzeném. Jedná se o informace pro PMS, okresní soud, TSMS nebo právníka MěÚ Svitavy. Informace jsou podávány pracovníkem MP Svitavy z Harmonogramu prací, případně další dokumentace vedené k odsouzenému.
8. Jiné okolnosti přerušení prací (nemoc, úraz apod.) oznámí MP PMS. Dále se řídí pokyny probačního úředníka.
9. Po odpracování soudem uloženého počtu hodin vypracuje pověřený pracovník MP závěrečnou zprávu Průvodní formulář (viz příloha č. 2 v bodě 4), kterou předá středisku PMS. Zpráva bude obsahovat kromě základních identifikačních údajů k odsouzenému termíny zahájení a ukončení prací, rozsah vykonaných prací a další okolnosti vztahující se k výkonu práce. Současně bude přiložena kopie Harmonogramu prací vedená k danému odsouzenému.

2.5 Postavení a úkoly Technických služeb města Svitav

Prostřednictvím TSMS je realizován výběr prací pro odsouzené, proškolení v bezpečnosti práce a vyčlenění pracovních pomůcek. TS v rámci dřívějšího modelu vlastními pracovníky (pověřeným technikem) zajišťovaly výkon dohledu nad prováděním stanovených prací. Současně vedly evidenci výkonu prací a informovaly příslušné orgány (PMS, právníka MěÚ apod.). Současný model výkonu bude po dohodě probíhat takto:

1. TSMS budou pravidelně MP Svitavy informovat o možnostech výkonu jednotlivých prací. Konkrétní způsob informování je předmětem dohody TSMS a MP Svitavy.
2. Od MP Svitavy obdrží informaci o nástupu konkrétního odsouzeného nebo odsouzených. V dohodnutý den v 8:00 hodin převezme od strážníka MP pověřený pracovník TSMS kopii dohody s odsouzeným, která slouží pro založení na TSMS. Následně provede

technik TSMS za účasti strážníka MP vstupní proškolení odsouzeného s ohledem na bezpečnost práce a užívání pracovních pomůcek, případně dalších prostředků k výkonu stanovených prací.

3. Technik TSMS upozorní strážníka na další okolnosti ve vztahu k určeným pracím (rozsah prací, kvalita, časová náročnost, souvislosti s pozemky, které nejsou ve správě města Svitavy apod.). Tyto strážník zohlední při jednání s odsouzeným v průběhu kontroly nad výkonem prací.
4. Případné problémy (s rozsahem, kvalitou prací, užíváním pomůcek) řeší technik TSMS s konkrétním strážníkem, který vše zaznamená do Harmonogramu prací a služební dokumentace MP (knihy průběhu služby) pro strážníky, kteří budou dohled vykonávat v dalších dnech.
5. Na žádost TSMS sdělí MP počet odpracovaných hodin u jednotlivých odsouzených. Jejich zaznamenání k jednotlivým odsouzeným je věcí TSMS.

3 VYHODNOCOVÁNÍ

Vyhodnocování nového modelu dohledu nad výkonem OPP bude po dohodě zapojených subjektů probíhat takto:

Vyhodnocení tzv. zkušebního provozu

Zkušební provoz je určen na dobu tří měsíců (to je do 31. 7.2007), kdy budou zúčastněné subjekty sledovat efektivitu i průběh výkonu OPP (příprava prací, rozsah a kvalita odvedených prací, personální zajištění, vzájemná spolupráce při řešení problémů apod.). Následně budou informovat vedení města. Součástí bude dohodnuté vyčíslení finančního přínosu, na jehož základě bude vedení města rozhodovat o dalším postupu. Odpracovaná hodina bude kalkulována ve výši 65 Kč/1 hod.

Pravidelné vyhodnocování

Vyhodnocení bude uvedeno v pravidelných zprávách o činnosti jednotlivých subjektů (Výroční zpráva střediska PMS ve Svitavách. Zpráva o bezpečnosti na území města Svitavy apod.).

4 PŘÍLOHY:

4.1 Dokumentace a formuláře:

Příloha 1:

Dohoda o realizaci výkonu trestu obecně prospěšných prací (OPP)

Na základě usnesení Okresního soudu ve Svitavách Č. j.: .....o nařízení výkonu trestu OPP ve výměře ..... hodin a místem výkonu trestu OPP v katastru města Svitavy se

odsouzený/á ....., narozen/a....., bytem.....,

a

Město Svitavy (poskytovatel místa výkonu trestu OPP), zastoupený Mgr. Jiřím Brýdlem, starostou města

závazně dohodli na výkonu trestu OPP takto:

1. Odsouzený/á **zahájí** výkon trestu OPP do 14 dnů ode dne převzetí výše uvedeného usnesení u Technických služeb města Svitav, Tovární 28, dne.....v .... hod.. Práce **budou dokončeny nejpozději** do .....
2. Práce budou dále vykonávány denně od ..... do ..... Dohodnutý harmonogram prací bude součástí evidence, je závazný a odsouzený je povinen jej dodržovat.
3. Před zahájením výkonu trestu OPP poskytovatel poučí odsouzeného o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, požární ochraně a odpovědnosti za škodu v rozsahu daném příslušnými právními předpisy pro dohodnutý druh práce a učiní o tom písemný záznam, podepsaný odsouzeným, který se stane přílohou této dohody. V případě potřeby poskytovatel místa výkonu trestu OPP předá proti podpisu odsouzenému kromě náradí a pracovních pomůcek také ochranné pracovní pomůcky. Odsouzený se zavazuje je řádně používat a v případě jejich ztráty nebo svévolného poškození je povinen je nahradit.
4. Odsouzený/á bere na vědomí poučení, že je povinen/povinna provádět určené práce **osobně, bezplatně**, a že poskytovatel místa výkonu OPP bude hlásit Probační a mediační službě – středisku Svitavy nejméně 1x za 2 měsíce počet odpracovaných hodin a datum ukončení výkonu trestu.
5. **Poskytovatel může v případě porušení této dohody udělit odsouzenému napomenutí, zejména když:**
  - a) odsouzený nedodrží harmonogram prací (pozdní příchod, předčasné a nedovolené opuštění pracoviště, neomluvená absence). Za omluvenou absenci se považuje pracovní neschopnost potvrzená lékařem, návštěva úřadu práce apod.,
  - b) odsouzený má nedostatky ve vykonané práci (provedení nekvalitní práce či neodvedení v požadovaném množství - špatná pracovní morálka),
  - c) odsouzený porušuje hrubým způsobem zásady bezpečnosti práce a požární ochrany (nevyužívání ochranných pomůcek, vykonávání zakázaných činností, popř. nedovoleným způsobem apod.),
  - d) odsouzený zaviněně poškodí, odcizí ochranné pomůcky, náradí apod.,

Nový způsob dohledu nad výkonem trestů ukládaných formou obecně prospěšných prací ve Svitavách

- e) odsouzený narušuje pravidla občanského soužití a to zejména: 1) vyvoláváním konfliktů, hádkami, slovní agresivitou; 2) psychickým týráním spolupracovníků nebo personálu; 3) prací v podnapilém stavu nebo pod vlivem jiných psychotropních látek; 4) sexuálním obtěžováním; 5) krádežemi na pracovišti; 6) nošením zbraní.

Napomenutí může být uděleno nejvýše dvakrát, bude vyhotoveno v písemné podobě a bude založeno do dokumentace odsouzeného týkající se výkonu trestu OPP. V případě dalšího porušení dohody bude odsouzený odeslán k jednání na Středisko PMS ČR ve Svitavách za účelem sjednání nápravy, popř. vytvoření podkladů pro přeměnu nevykonaného zbytku trestu.

6. Odsouzený bere na vědomí, že přímou kontrolu nad výkonem trestu OPP budou vykonávat strážníci Městské policie Svitavy. Městská policie Svitavy povede také evidenci odpracovaných hodin trestu OPP.
7. Tato dohoda je pořízena ve trojím vyhotovení, z nichž po jednom obdrží poskytovatel, odsouzený a středisko Probační a mediační služby ČR ve Svitavách.

Ve Svitavách dne.....

Mgr. Jiří Brýdl, starosta města

podpis odsouzené (ho)

Příloha č. 2

Průvodní formulář odsouzeného k trestu obecně prospěšných prací

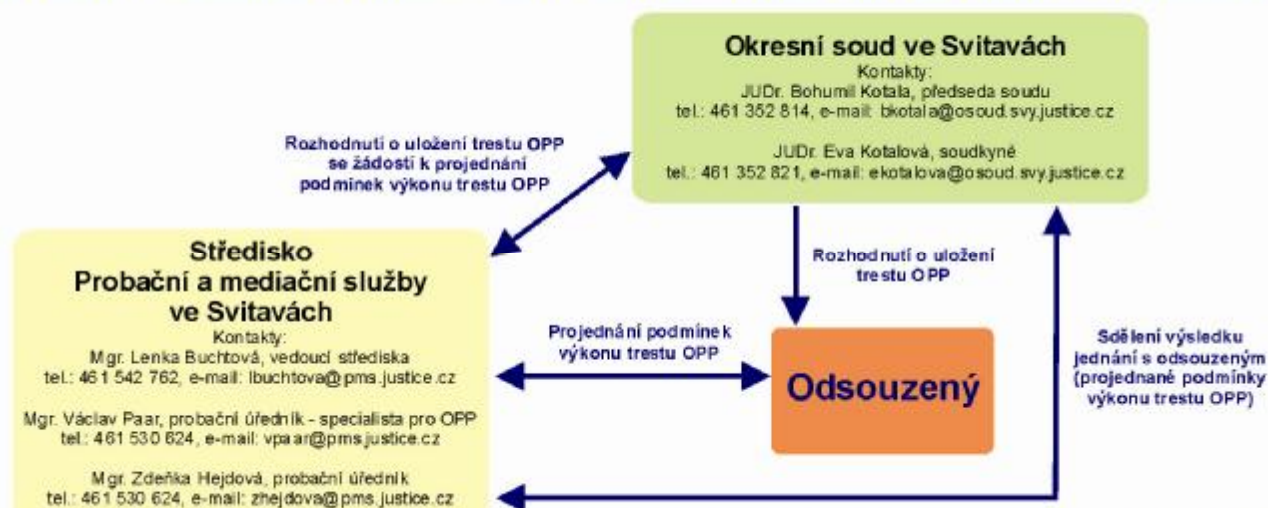
jméno, příjmení, titul	bydliště	datum narození
		doklad totožnosti
výše trestu (počet hodin)	jednací číslo OS SY: PMS:	počátek roční lhůty
datum projednání podmínek výkonu trestu OPP		datum zahájení výkonu trestu OPP <i>(aktuální informaci o datu zahájení výkonu OPP předat probačnímu úředníkovi)</i>
jméno kontaktní osoby, telefon	místo vykonávání trestu OPP	
adresa instituce	kontaktní osoba telefon	
popis práce, specifikace apod.		
poučení o BOZP a PO datum a podpis klienta:	Nejsem si vědom zdravotních ani jiných překážek, které by mi bránily ve výkonu určených prací. datum a podpis klienta:	
práce provedeny ve stanoveném rozsahu .....hodin, dne:		
datum podpis odpovědné osoby	razítko instituce	

Ukládání trestu, jednání s odsouzeným ve fázi před vydáním usnesení o nařízení místa a druhu OPP

Kontrola výkonu trestu OPP a základní vazby mezi zapojenými subjekty

5 ZÁVĚR

V rámci nově vytvářeného modelu je nutné vzít v úvahu specifika jednotlivých odsouzených, která mohou významně ovlivnit samotný výkon trestu OPP a nelze je předem předvídat. Tyto skutečnosti následně významně ovlivňují celkovou efektivitu výkonu tohoto druhu trestu. Přesto lze předpokládat, že nově zvolený model s detailně definovaným postavením a úkoly jednotlivých subjektů přispěje k celkovému zvýšení efektivity i společenského dopadu těchto trestů.

Ve spolupráci s představiteli všech zúčastněných subjektů zpracoval: dne 14. 5.2007

Erich Stündl, koordinátor prevence kriminality MěÚ Svitavy